

Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid

September - december 2021

A. Stand van zaken werkzaamheden september-december 2021

Algemeen

In het afgelopen jaar is er buiten heel veel voortgang gerealiseerd. In het projectgebied wordt overal gewerkt. De contouren van een aantal definitieve kunstwerken zijn al zichtbaar, bijvoorbeeld bij de Brailleweg en bij de aansluiting Laan Corpus den Hoorn en A7/N7. De verdiepte ligging is voor een groot deel al op diepte. De A7 tussen Euvelgunnebrug en knooppunt Euvelgunne is verbreed en een deel van de definitieve op- en afritten is het afgelopen jaar aangelegd.

Planning

Het inschuiven van het spoordek in de periode rondom hemelvaart is succesvol verlopen en was te volgen via Website Aanpakringzuid. Hiermee is een belangrijk dwangpunt in de planning gehaald. De druk op de planning blijft echter onverminderd groot. De voorbereidingen om de andere twee dwangpunten in de planning te halen (in gebruik nemen van de "tijdelijke T" Julianaplein in mei 2022 en de zomerstremming Oost in zomer 2022) vergen veel van opdrachtnemer, opdrachtgever en beheerders.

De planning staat onder druk. De mijlpalen voor openstelling hoofdwegennet en oplevering zuidelijke ringweg zoals afgesproken met de opdrachtnemer zijn respectievelijk in september 2024 en in december 2024. Rekening houdend met het optreden van risico's wordt door Aanpak Ring Zuid een risicobuffer van 9 maanden gehanteerd en is de oplevering van het project in 2025. Voortdurend bijsturen van Combinatie Herepoort is nodig om de planning haalbaar te houden. In de planning wordt geen rekening gehouden met het optreden van risico's. Er is weinig ruimte in de planning om risico's op te vangen. Er is sprake van het achterlopen op planning in o.a. het ontwerpspoor. Aanpak Ring Zuid heeft Combinatie Herepoort gewezen op de onbeheerste uitvoering die ontstaat indien ontwerpen niet op tijd (vier weken voor uitvoering) gereed zijn. Combinatie Herepoort doet voorstellen hoe de voortgang zo goed mogelijk te behouden ondanks het niet gereed zijn van ontwerpen vier weken voor start uitvoering. Dit vergt veel van de samenwerking tussen Combinatie Herepoort en Aanpak Ring Zuid en tussen Combinatie Herepoort en beheerders. Aanpak Ring Zuid blijft Combinatie Herepoort aan de planning houden.

In haar eigen voortgangsrapportage geeft Combinatie Herepoort aan dat zij, ondanks vertragingen, op dit moment voldoende maatregelen treffen om de eindmijlpalen van het project te kunnen halen. Echter, de effecten van COVID-19 op de planning zijn niet inzichtelijk. Combinatie Herepoort heeft Aanpak Ring Zuid laten weten dat alle buffer uit de planning is en dat vertragingen bijvoorbeeld als gevolg van COVID-19-maatregelen niet meer in de planning kunnen worden opgevangen.

In onze vorige rapportage hebben wij gemeld dat het terugplaatsen van nieuwe geluidsschermen aan de Julianaweg vertraging heeft opgelopen. Inmiddels is er een tijdelijk scherm geplaatst.

Voortgang clusters

Momenteel worden over het hele traject van de Ring Zuid volop werkzaamheden uitgevoerd.

Op de website van Aanpak Ring Zuid kunt u een uitgebreid jaaroverzicht vinden:

www.aanpakringzuid.nl/actueel/nieuws/jaaroverzichten/jaaroverzicht-2021-voortgang

Hier een aantal hoogtepunten.

Cluster Oost

Inmiddels is het zuidelijk deel van de nieuwe viaduct over de Europaweg in gebruik genomen en is het oude viaduct verwijderd. De liggers van het oude viaduct worden hergebruikt in een ander project.

Cluster Zuiderplantsoen

Ook is de voortgang in de aanleg van de verdiepte ligging goed te zien. Delen met het onderwaterbeton zijn op diepte gerealiseerd en leeg gepompt. De Hereweg is bij de kruising met de verdiepte ligging verlegd naar het westen en loopt over een nieuw gerealiseerd deksel over de verdiepte ligging.

Cluster Julianaplein

Ter voorbereiding op de aanleg van het tijdelijk Julianaplein is er heel veel gebeurd. Er is een nieuwe afrit van de A-28 gerealiseerd, die aansluit op de Brailleweg. De voorbereidingen voor een tijdelijk viaduct over het Noord-Willemskanaal zijn in volle gang.

Cluster West

Bij het Vrijheidsplein verandert de verkeerssituatie voortdurend. Er zijn veel faseringen nodig om alle benodigde aanpassingen te realiseren en ook het verkeer zoveel mogelijk door te laten rijden. Inmiddels is er een nieuwe afrit van de N7 in gebruik genomen.

Veiligheid

Er gaat veel goed, maar er is ook nog veel te verbeteren. In het afgelopen jaar zijn er ongevallen geweest waardoor er sprake is van een stijgende IF-rate (ongevallen index, het aantal ongevallen met verzuim gedeeld door het aantal arbeidsuren). De projectorganisatie doet geen concessies aan veiligheid. Het resultaat is dat er kortingen en boetes zijn opgelegd voor o.a. onveilige situaties. Ook het bevoegd gezag heeft diverse boetes opgelegd aan Combinatie Herepoort. Inmiddels heeft Combinatie Herepoort zijn werkmethodes aangepast en zijn de boetes door het bevoegd gezag gematigd.

De toenemende druk op de planning van Combinatie Herepoort staat op gespannen voet met de verplichtingen uit het ARBO-besluit. De Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) heeft dit jaar drie brieven gestuurd met negatieve bevindingen en de formulering neigt naar "onvoldoende invulling geven aan de V&G-coördinatie". Afgelopen zomer heeft een ongeval met een kraan plaats gevonden. Uit de eerste onderzoeksresultaten lijkt het ongeval op zichzelf te staan. Het ongevalsonderzoek door ISZW loopt nog.

B. Financiën

Binnen Rijkswaterstaat is het de gewoonte dat de ramingen door de projectorganisatie van het project worden opgesteld. Voorafgaand aan belangrijke besluitmomenten wordt een uitgebreide toets door ervaren ramingsdeskundigen uitgevoerd. Na vaststelling van de raming wordt de financiële prognose periodiek geactualiseerd naar een actuele prognose eindstand. Het is van belang dat men zich realiseert dat het een onderbouwde inschatting is van de eindkosten van het project.

Met het afsluiten van de vaststellingsovereenkomst (VOK2) in januari 2021 zijn afspraken over tijd, geld en risicoverdeling gemaakt. Deze afspraken sluiten het verleden af. Voor de projectorganisatie heeft 2021 in het teken gestaan van het zoeken naar een nieuw evenwicht in de samenwerking. Het borgen van veiligheid en de kwaliteit van de infrastructuur is daarbij de basis. Indien nodig worden boetes of tekortkomingen opgelegd om de veiligheid en kwaliteit te borgen. Eén van de afspraken uit de VOK2 is dat het indexeringsrisico van de afgesproken opdrachtsom is afgekocht. De stijgende grondstofprijzen zijn daarmee voor rekening van opdrachtnemer. Het opleggen van boetes/tekortkomingen in combinatie met de stijgende grondstofprijzen zet het project en het evenwicht in de samenwerking extra onder druk. Met gesprekken op directieniveau blijven we investeren in een goede samenwerking, zonder te tornen aan de afspraken die met Combinatie Herepoort zijn gemaakt over de risicoverdeling en de liquiditeit.

Stand van zaken financiën (bedragen * € miljoen)

		Prognose 2021 T3	Prognose 2021 T2
Budget	1)	768,4	767,7
Prognose eindstand uitvoeringskosten		761,6	761,2
Engineering- en bouwkosten ON	2)	645,1	644,5
Engineering- en bouwkosten OG	3)	4,8	5,1
Vastgoedkosten/ nadeelcompensatie		14,5	14,5
Bijkomende kosten	4)	43,7	44,3
Mobiliteitskosten		12,6	12,6
Onvoorzien	5)	41,0	40,2
		761,6	761,2

- 1) De toename van het actueel uitvoeringsbudget met € 0,7 miljoen wordt voor € 0,2 miljoen verklaard door indexering van het toegekend budget voor bevestigingsbestendig bouwen, voor € 0,3 miljoen door extra extern budget voor het verleggen van kabels en leidingen, en voor € 0,2 miljoen aan bijdragen i.v.m. kosten die voor rekening van de gemeente Groningen en het rijk komen.
- 2) De stijging van de engineering- en bouwkosten ON (opdrachtnemer) is een gevolg van contractueel verschuldigde kostenvergoedingen van € 0,6 miljoen (o.a. voor het verwijderen van chroom VI, bewegwijzering en Corona) en scope-aanpassingen van € 0,1 miljoen. Maar er zijn ook kortingen aan CHP opgelegd ter hoogte van € 0,1 miljoen voor het niet nakomen van contractuele verplichtingen.
- 3) De verlaging van de engineering- en bouwkosten OG (opdrachtgever) met € 0,3 miljoen is het gevolg van bewegwijzeringswerkzaamheden die door CHP zijn uitgevoerd (overheveling van kosten van OG naar ON).

- 4) De financiële afwikkeling van een zeer omvangrijke verlegging van kabels en leidingen (€ 7,2 miljoen) bij het Vrijheidsplein heeft geresulteerd in een voordeel ten opzichte van de eerdere prognose van € 0,9 miljoen. Neemt niet weg dat er voor deze verlegging overall sprake is van een overschrijding van de oorspronkelijke raming met € 2,8 miljoen, onder andere als gevolg van ondergrondse obstakels en stagnatie door vertraging van andere verleggingswerkzaamheden in het gebied van andere nutspartijen.

De verwachte toename met € 0,3 miljoen in uitgaven voor andere verleggingen worden grotendeels gecompenseerd met extra budget.

- 5) Door de afwikkeling van de onder punt 4 genoemde verlegging bij het Vrijheidsplein en de opgelegde kortingen van € 0,1 miljoen vloeide er € 1,0 miljoen terug naar de post onvoorzien. Ook is voor € 0,2 miljoen aan onvoorzien onttrokken in verband met onder punt 2 genoemde kostenvergoedingen en scope-aanpassingen.

Momenteel is sprake van een budgetruimte van € 6,8 mln.

Zoals ook in de vorige rapportage is toegelicht is discussie gaande tussen Rijkswaterstaat en haar belastinginspecteur over de mogelijkheid tot btw-compensatie over de aanvullende regionale bijdrage van € 78 miljoen. Rijkswaterstaat steunt de lijn dat de btw van de bijdrage van de provincie compensabel is. De belastinginspecteur van Rijkswaterstaat lijkt hier niet mee in te willen stemmen. De inspecteur is verzocht zijn standpunt schriftelijk kenbaar te maken. Dit is nog niet gebeurd. De provincie is in overleg met het rijk hoe om te gaan met deze ontwikkelingen en mogelijke alternatieven.

C. Communicatie omgeving

Na een openstelling van het paviljoen hebben wij deze helaas moeten sluiten als gevolg van de geldende Coronamaatregelen.

De contacten vinden veelal digitaal plaats.

De digitale bijeenkomsten die we hebben gehouden zijn vooral gericht op de komende Operatie Julianaplein en de gevolgen daarvan voor de omgeving en bedrijfsvoering.

Veel communicatie vindt plaats via de social-media kanalen. Op deze kanalen proberen wij binnen 24 uur en vaak sneller, reactie te geven op vragen uit de omgeving.

De webcams die wij hebben geplaatst trekken onverminderd veel bezoekers. Hier krijgen we ook veel positieve reacties op van belangstellenden die graag het project volgen.

Na het nemen van specifieke maatregelen bij De Zaaijer, konden de intensievere contacten onder leiding van een mediator worden beëindigd.

Bij de Julianaweg zijn tijdelijke geluidsschermen geplaatst.

Nieuwe documenten op de website www.aanpakringzuid.nl

In de vergadering van uw raad van 1 juli 2020 hebben wij toegezegd in deze rapportage voortaan een lijst op te nemen met de documenten die sinds de vorige rapportage aan de website van het project zijn toegevoegd. Zie voor deze lijst de bijlage.

D. Overige aandachtspunten

Er vindt met Groningen Bereikbaar voortdurende afstemming plaats met andere werkzaamheden in en rond Groningen die invloed kunnen hebben op de verkeershinder. Samen met Groningen Bereikbaar is in de afgelopen periode vanuit Aanpak Ring Zuid en Combinatie Herenpoort veel inzet gepleegd op het voorbereiden van de gedeeltelijke stremming van het Julianaplein in de periode februari-mei 2022 (Operatie Julianaplein). Staten en raad zijn hierover op 24 november 2021 met presentaties geïnformeerd. Om de doorstroming op het Julianaplein te verbeteren, wordt het Julianaplein omgebouwd naar een ongelijkvloerse kruising. Om ruimte te maken voor de bouw hiervan én om ervoor te zorgen dat het verkeer kan blijven doorrijden, wordt een tijdelijk kruispunt aangelegd. Dat is een forse klus. De planning is dat het tijdelijke Julianaplein vanaf februari tot mei 2022 wordt aangelegd. Dit tijdelijk Julianaplein blijft in gebruik totdat in 2024 het nieuwe Julianaplein gereed is en er weer een omzetting zal moeten plaatsvinden. Het voordeel hiervan is dat in de tussenliggende periode buiten het verkeer aan het nieuwe Julianaplein gewerkt kan worden.

Het tijdelijk kruispunt komt ter hoogte van de Julianavijver. Over het Noord-Willemskanaal wordt een tijdelijke Julianabrug gebouwd. Het tijdelijke kruispunt wordt op drie plekken aangesloten op de bestaande wegen in de richtingen Drachten (N7/A7), Hoogezand (zuidelijke ringweg, N7) en Assen (A28). Als het tijdelijke kruispunt klaar is, wordt deze gefaseerd in gebruik genomen. De bouw van het tijdelijke Julianaplein leidt in de periode van februari 2022 tot mei 2022 tot ernstige verkeershinder. Groningen Bereikbaar voert gesprekken met organisaties en bedrijven om er samen voor te zorgen dat er in die periode minder verkeer op de weg is. De mate waarin hangt sterk af van de bereidheid van de weggebruiker om zijn gedrag aan te passen. Hiertoe loopt er een intensieve communicatie campagne, om duidelijk te maken dat een ieder moet bijdragen aan het bereikbaar houden van de stad Groningen. De overheid kan dit niet alleen. Groningen Bereikbaar voert daarnaast intensief gesprekken met organisaties en bedrijven om er samen voor te zorgen dat er in die periode minder verkeer op de weg is.

De geplande afsluitingen zullen niettemin leiden tot verkeershinder en overlast in met name de zuidelijke delen van de stad Groningen. Er worden veel maatregelen getroffen om de hinder en de overlast, zoveel als mogelijk is, te beperken en te voorkomen, dat er een situatie ontstaat waarin ook het Openbaar Vervoer en de hulpdiensten niet meer naar behoren kunnen functioneren (een zogenaamde grid-lock). Hiervoor is gezamenlijk een plan gemaakt door Combinatie Herepoort, Aanpak Ring Zuid, Groningen Bereikbaar, het ov-bureau, de hulpdiensten en de 3 wegbeheerders. Hierbij kunt u denken aan het opschorten van kabel- en leidingwerkzaamheden, het tijdelijk aanpassen van kruispunten bijvoorbeeld bij de Ketwich Verschuurlaan, het tijdelijk instellen van éénrichtingverkeer op bepaalde wegen, etc. Voor het openbaar vervoer maken we onder andere de vluchtstrook A-28 geschikt voor extra gebruik door de bus en hulpdiensten, realiseren we extra bus stroken langs de Brailleweg en het Emmaviaduct tot aan de Stationsweg leggen we tijdelijke haltes aan en vergroten we de robuustheid van de dienstregeling. Hiermee borgen we de bereikbaarheid vanuit de regio per OV. We plegen extra inzet om met verkeerslichten, doseerinstallaties, verkeersregelaars en route informatie panelen het verkeer zo goed mogelijk te informeren en te geleiden. Desondanks zullen een groot aantal straten te maken krijgen met extra verkeer. Om de leefbaarheid te borgen passen we onder andere snelheidsremmende maatregelen toe en passen we fietsoversteken aan voor een veilige overstek.

We bereiden ons ook voor op het onvoorziene met plan B maatregelen. Maatregelen met ongewenste neveneffecten (daarom niet in plan A), maar die worden ingezet bij een dreigende grid lock, en wanneer de veiligheid en leefbaarheid onacceptabel onder druk komen te staan. Hierbij hanteren we de volgende prioritering: hulpverlening, openbaar vervoer, logistiek/supermarkten, voetganger, fiets, auto.

We pretenderen niet alles te kunnen overzien. Daarom kan er ook sprake zijn van een plan-c en dat is improvisatie. We hebben er alles aan gedaan om goed voorbereid te zijn. Voor de operatie Julianaplein is een organisatie neergezet waarin de lijnen duidelijk zijn en er snel geschakeld en tot besluitvorming en uitvoering kan worden overgegaan.

Bijlage bij A. Ontwikkeling werkzaamheden sinds gunning

Correspondentie met uw raad sinds gunning project:

22 december 2021	Actualisatie krediet Aanpak Ring Zuid en Groningen Spoorzone
8 december 2022	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO VVD, SP, CDA, Stadspartij, 100% Groningen en PvdD over afsluiting ring Zuid
27 oktober 2021	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid mei – augustus 2021
7 juli 2021	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid januari – april 2021
28 april 2021	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PvdD over het nachtelijk kappen door Aanpak Ring Zuid
21 april 2021	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PVV over de sanering van verontreinigingen i.v.m. werkzaamheden Zuidelijke Ringweg
10 maart 2021	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid september – december 2020
19 januari 2021	Vaststellingsovereenkomst Aanpak Ring Zuid
4 november 2020	Krediet bushaltes ring zuid en indexering Papiermolentunnel (raadsvoorstel)
30 september 2020	Voortgang aanpak Ring Zuid mei- augustus 2020
26 augustus 2020	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO SP contract CHP Zuidelijke ringweg
6 juli 2020	Hoofdlijnenakkoord Financiën Aanpak Ring Zuid
17 juni 2020	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO betreffende de aanleg van de nieuwe ringweg en hieraan gekoppeld, de verontreiniging op het voormalige Aagrunolterrein
15 juni 2020	Voortgang aanpak Ring Zuid januari- april 2020
13 mei 2020	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PVV over werkzaamheden zuidelijke ringweg
21 april 2020	Stil Asphalt A7 Hoogkerk (raadsvoorstel)
4 maart 2020	Toezegging Esperantokruising
12 februari 2020	Voortgang Aanpak Ring Zuid september- december 2019
14 november 2019	Voortgang moties geluidsoverlast A7
26 september 2019	Voortgang Aanpak Ring Zuid mei – augustus 2019
5 september 2019	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PvdD, SP en D66 over ombouw van de Zuidelijke Ringweg
22 mei 2019	Voortgang Aanpak Ring Zuid januari – april 2019
24 april 2019	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PVV over overlast Van Eedenstraat
27 maart 2019	Plan van aanpak commissie Hertogh inzake zuidelijke ringweg
12 februari 2019	Voortgang Aanpak Ring Zuid september- december 2018
29 januari 2019	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO SP over het rapport commissie Hertogh Zuidelijke ringweg en andere ARZ-kwestie
8 januari 2019	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PvdD en 100% Groningen over bomenkap Noord-Willemskanaal.
20 december 2018	Advies Commissie Hertogh inzake zuidelijke ringweg
21 november 2018	Beantwoording vragen ex art. 41 RvO SP, Stad en Ommeland, 100% Groningen over stand van zaken Aanpak Ring Zuid
13 november 2018	Toelichting op voortgang Aanpak Ring Zuid
18 september 2018	Voortgang Aanpak Ring Zuid
5 september 2018	Beantwoording schriftelijke vragen ex art. 41 RvO Partij voor de Dieren over groenaantasting Ring Zuid
25 juli 2018	Rapport werkgelegenheidseffecten Ring Zuid
18 juli 2018	Stand van zaken zomerstemming
21 juni 2018	Stand van zaken Aanpak Ring Zuid
6 juni 2018	Beantwoording raadsvragen 100% Groningen en PvdD over afblazen Helperzoomtunnel
3 april 2018	Stand van zaken aanpak zuidelijke ringweg
8 november 2017	Herijkingsmoment Aanpak Ring Zuid
19 september 2017	Beantwoording motie diffractiegoten of geluidsgoten
6 september 2017	Beantwoording raadsvragen over Rijkswaterstaatonderzoek tunnel zuidelijke ringweg
24 mei 2017	Beantwoording raadsvragen 100% Groningen over veiligheid
9 mei 2017	Kredietaanvraag Fietstunnel Papiermolen
29 maart 2017	Wijziging Ontwerp-Tracébesluit Zuidelijke Ringweg Groningen
7 februari 2017	Overzicht moties Aanpak Ring Zuid

18 januari 2017	Vaststelling Bomen Effect Analyse Aanpak Ring Zuid
21 december 2016	Beantwoording raadsvragen 100% Groningen over verkeersproblemen Helpman
2 november 2016	Beantwoording vragen ex artikel 41 RvO PvdA over ontruiming noordzijde H. L. Wichersstraat
26 oktober 2016	Stand van zaken Aanpak Ring Zuid
29 juni 2016	Beantwoording raadsvragen SP en PvdA over aanbesteding zuidelijke ringweg en kansen voor de werkgelegenheid
22 juni 2016	Bespreekpunten fracties ChristenUnie, CDA, Stadspartij en SP inzake Aanpak Ring Zuid

Nb. zie ook de website van de projectorganisatie: <https://www.aanpakringzuid.nl/bibliotheek/brieven-bw-en-gs>.

Bijlage B. Communicatie januari - heden + vooruitblik

(Aankondigingen van) werkzaamheden en bijbehorende bewonersbrieven staan op de website van Aanpak Ring Zuid:

<https://www.aanpakringzuid.nl/bibliotheek/bewonersbrieven>

Vanwege Corona vinden er momenteel geen grote bijeenkomsten en excursies plaats.

Lijst toegevoegde documenten op website www.aanpakringzuid.nl

Op de website van het project www.aanpakringzuid.nl/bibliotheek zijn tal van documenten in te zien en te downloaden, ondergebracht in de rubrieken:

- Plandocumenten
- Uitvoeringsdocumenten
- Nieuwsbrieven, kranten en brochures
- Bewonersbrieven
- Overleggen en bijeenkomsten
- Brieven van B&W en GS
- Planhistorie (voor 2014)

Sinds de vorige voortgangsrapportage zijn de volgende documenten toegevoegd aan de website:

- (Aankondigingen van) werkzaamheden en bijbehorende bewonersbrieven/presentaties.
- Brieven van B&W en GS: diverse brieven van B&W en GS aan de raad van de gemeente Groningen dan wel uw Staten.